

178.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Szakítás?

Az ellentétek, amelyek eddig kulissza mögött mennydörögtek és reszkettettek a vázontalakat, kiléptek a színpadra, nyilvánosság elé. Egyre feltűnőbbek, egyre ríktőbbak és górcsúbbak ezek az ellentétek: már látni, amint az angol politika palástoló flegmával néz farkasszemet a francia politikával, amely nem is tudja tüntetni többé indulatait. Izgalmas dialógus közepette morzsolódnak le a békeállapot e vilégtörténelmi napjai, amelyek vannak olyan jelentősek, mint akár a mazari győzelem vagy a verduni gráförgeteg fő pillanata. Ki kerül felül? Anglia vagy Franciaország? A kemény Lloyd George vagy a korok Briand? Vagy megeshet valóban, hogy ez se enged, az se s beváltják a fenyegetést, hogy inkább el egymástól és jöjjen, aminek jönnie kell. Páris almája, amelyet Parisban hajítottak el, már keresztülgurult Felsőszilézián, átment a német területeken, át a lengyel vidékeken; most az éhínséges orosz földön szalad tovább és beszél a civódás jelképes beszédét. Mert mara már nem Felsőszilézia a véleményeltérés egyedüli anyaga, de az orosz kérdés is. Holnapra bizonyára ott lesz a keleti probléma is Konstantinápoly-lal, Kemallal, a görögökkel, Szíriával s a franciaszította páncsárab mozgolódással. Szinte mintha nem is az eltérő vélemények igazsága volna fontos, de maga a véleményeltérés, mert a francia-angol együttes politika szükségzerű házaságában odaig jutott, hogy most minden-azon szakítani akar. Lloyd George szintén megmondta, mit követel és miből nem enged, otthagya a legelső tanács üléseit, várátlanul hazamegy Londonba s a kérlelhetetlen Curzon lordot bízza meg a további tárgyalással. A francia politika megérti a világnyelvet, felpat- tan és szól: inkább boruljon fel a szövetség és mi mégsem engedünk.

Miről van szó. Felsőszilézia nagy ipari területeiről. Lloyd George a németeknek itéli oda, Briand a lengyeleknek. Az olasz Bonomi s Sforza harmadik megoldást ajánl: osztoz- zanak meg a németek és a lengyelek. Lloyd George makacs nemet mond, Briand tétovázik: erről lehetne tárgyalni. Lehetne, de nem lehet, mert az angol premier, aki hónapok óta elő- szőr ilyen határozott, nem akar. Ugyanigy fest az orosz segítségen való tanakodás. Lloyd George szerint világkérdés, mert ha most nem segítenek az orosz népen, a katasztrófa átha- rapódzik Európára, Briand szerint politikai eti- kett dolga: az orosz szovjettal nem lehet köz- vetlenül szöbeállni. Magam sem vagyok el- regádtatva az orosz államformától, kiált fel Lloyd George, de ebben a kérdésben nem a kormányforma a fontos, itt nem politikáról van szó, de etikáról. Az olasz miniszterelnök Lloyd George felé hajlik: „következzék bármi, nekünk sürgősen segíteni kell. Mutassuk meg a világnak, hogy mi szöbeereszkedünk az orosz szövetségesek.” Briand ragaszkodik nem az eti- kához, de az etikához: csak a vörös kereszt útján érintkezhetünk az oroszokkal. Nyilván a keleti kérdésben is ellentétek bugyborekolnak a fazék fenekén; a helyzet tehát meglehetősen elmérgesedett.

A világhözvélemény e pillanatban Anglia mellett áll. Felsőszilézia kérdésében és az orosz éhínség dolgában is. Felsőszilézia ipari vidéke a németeké volt a lengyelek csak a biztonnarmadik században birtokoltak egyideig s valamilyen történelmi jogot említenek. Az ipari

háromszög azonban a németeket illeti me- ghatározottan. De a franciák a pillanatot nézik, mert a lakosság ott túlvomólag német s me- ghatározottan. De a franciák a pillanatot nézik, nem a holnapot s a pillanat kedvéért hajlan- dók szakítani a szövetséges Angliával, csak hogy megmutassák hajhatalanságukat a németek felé. Őszintén szólva a valóságos szakitásban nem hiszünk, mert ez most mindent felboríthat. A franciák is jól tudják, hogy a némettel való háborújuk esetén sokszorta többet ér a hatal- mas Anglia szövetsége, mint a lengyel szövét- ség. Valószínű, hogy a francia csökkönység a maga föltétlen lengyelbarátságával is csak addig tüntet, amíg a húr bírja. Mibelyt szakadni készül, abbahagyja. Neki is egzisztenciája, hogy valamennyi húr ép legyen, mert nagyon figyelik ám jobbról balról, mikor szünteti be játékát a híres európai koncert.

háromszög azonban a németeket illeti me- ghatározottan. De a franciák a pillanatot nézik, mert a lakosság ott túlvomólag német s me- ghatározottan. De a franciák a pillanatot nézik, nem a holnapot s a pillanat kedvéért hajlan- dók szakítani a szövetséges Angliával, csak hogy megmutassák hajhatalanságukat a németek felé. Őszintén szólva a valóságos szakitásban nem hiszünk, mert ez most mindent felboríthat. A franciák is jól tudják, hogy a némettel való háborújuk esetén sokszorta többet ér a hatal- mas Anglia szövetsége, mint a lengyel szövét- ség. Valószínű, hogy a francia csökkönység a maga föltétlen lengyelbarátságával is csak addig tüntet, amíg a húr bírja. Mibelyt szakadni készül, abbahagyja. Neki is egzisztenciája, hogy valamennyi húr ép legyen, mert nagyon figyelik ám jobbról balról, mikor szünteti be játékát a híres európai koncert.

Nincs megegyezés Anglia és Franciaország között Anglia ragaszkodik eredeti javaslatához - Kisebb harcok Felsősziléziában

- Az Uj Kelet tudósítójától. -

Páris, augusztus 12. A főtanács folytatta az oroszországi járványok leküzdésére megindi- tott vitáját. Briand francia miniszterelnök han- gozta, hogy a szövetségeseknek minden ere- jükkel segíteniük kell a szenvedő orosz népen. Lloyd George hasonló véleményen volt, csupán figyelmeztetett azokra a súlyos nehézségekre, amelyekkel a segítőmunka jár. Bonomi olasz miniszterelnök szintén felszólalt és a követke- zőket mondotta:

— Történjék bármi, nekünk
sürgősen cuyhitenünk kell
az orosz éhínségen.

Ezt annál is inkább meg kell tennünk, hogy lássa a világ, olyan kormányt is támogatunk, amely szélsőséges alapokon áll.

Azután kifejtette, hogy a jelenlegi orosz kormány már nem áll olyan szélsőséges alapo- kon, mint amilyenek azt lefestik. Ishi japán delegátus kormánya nevében szintén a segély- akció mellett nyilatkozott. Harvey amerikai nagykövet kijelentette, hogy Amerika már meg- indította a segítőmunkát. A főtanács ezután elhatározta, hogy

nemzetközi bizottságot küld ki,

amely a segítőakciót tanulmányozni fogja. A bizottság Genfben fog összeülni, valószínűleg már a jövő heten.

A főtanács csütörtöki ülésén a szak- értői és a technikai bizottságok terjesz- tették be Felsősziléziára vonatkozó jelenté- seiket. E jelentések alapján nagy vita támadt. A vita kiindulási pontja ismét az angol állás- pont volt, amely

a tarnovitzit, a gleivitzit és a
katovitzit ipari háromszöget
felszabhatatlannak mondja.

Ezzel szemben a francia álláspont az, hogy ezt az ipari háromszöget arányosan fel kell osztani Lengyelország és Németország között. A szakértői bizottság adatszerű bizonyítékokkal a francia álláspontot támogatta és azt java- solta, hogy az ipari háromszöget osszak fel Lengyelország és Németország között. A vita nem vezetett eredményre. Lord Curson, Lloyd George, Briand és Loucheur beszédei után, amelyek két óra hosszat tartottak, abba kellett hagyni a vitát. A franciák már hajlandók vol- tak elfogadni gróf Sforza, volt olasz külügy- miniszter régi javaslatát, amely Felsőszilézia

nyugati vidékét Lengyelországnak, a többit pe- dig Németországnak itéli. Az angolok azonban hajhatalanok maradtak, ragaszkodtak eredeti álláspontjukhoz, hogy

az ipari háromszög osztatlan- nul Németországot illeti meg.

Ezután elhatározták, hogy a főtanács mindaddig nem tart ülést, míg a kormányel- nökök a felsősziléziai kérdésben meg nem egyeznek. Erre azonban kevés remény van, mert semmi közeledés nem történt eddig a két ellentétes álláspont között.

A „Journal“ Wirth kancellárnak egy in- terjúját közli. Eszerint a német kancellár kijelentette, hogy Németország megfeszült fi- gyelemmel kíséri a főtanács tárgyalásait. A német kormány érdeklődés-el várja, hogy a szövetségesek, miután Németország már eleget tett vállalt kötelezettségének,

fontartják-e továbbra is a
Rajon-szankciókat.

Wirth kancellár kijelentette még, hogy az egész német nép támogatja a jelenlegi kor- mányt.

Most ünnepelték Németországban az új német köztársasági alkotmány második évfor- dulóját. Wirth kancellár mondotta az ünnepi beszédet. Fejtette, hogy a jelenlegi kormány célja, hogy megszilárdítsa a nemzeti egységet és fellendítse a kögazdasági életet.

Felsősziléziához Németország
ragaszkodik,

azt a jog és az igazság alapján meg is kell kapnia.

Felsősziléziában látszólag nyugalom van. Bár tilos minden összejövétel, a felkelők vezérek és maguk a felkelők is összejöveteleket tartan- nak, amelyeken megbeszélik terveiket. A len- gyel felkelők ezuttal valószínűleg csak akkor lépnek akcióba, ha a reguláris lengyel katonák benyomulnak Felsősziléziába. Lengyelország- ban azt hiszik, hogy

a megszállás hétfőn meg fog
már történni.

A felsősziléziai lengyel határon több divízióból álló felkelő hadsereg áll. Többnyire legionárius- sok, akik élen francia tisztok állanak. A bevo- nulásra csoportosított csapatok harmincezer embert számlálnak. Az egész határ mentén lengyel lovasság áll. A vonatközlekedést szigo- ruan ellenőrzik. Egy helyen lengyel felkelő bandák be is törttek Felsősziléziába, de a né- met és angol csapatok kiverték onnan.

IV. évf. 177. sz.

meg

tartalmával

élyl szidóság-

közöljük az

ségek és más

ek pontos

zéköt

kapják

adéhvutala

ors,

adula, vanília

kapható

K CLUJ,

chenyi-tér) 8

TELEFON

Görüházban

886

resselőnyl-u.) 19.

al elektromos vilá-

és erőátviteli be-

zések, izzólámpák,

pa szepálcák, sze-

anyagok és kisebb

rok állandóan rak-

— Kötésvetése-

és felvilágosításokat

anul nyújt. Telef. 408

Üszer csunok

detalle 2254-1

(HOASZU-U.) 1

Noville & Co.

gyártmányu

GNAC

PÁRLAT

en: 7/10, 9/10 és 6/10

blcsőbb napi árban

2074-1

DASTRA

bank rt. ár-

E (SZATHÁR)

MÁNYI RAKTÁR

SZ TERÜLETÉN

MERCUR.

295

és leg-

szilobon

Fia

szemben

Zsidók multjából

— Az kilencedike —

Giszchalának nem volt sok szervezni valója Jeruzsálemben, ahol akkor javában dult a polgárháború. A sok menekült ellátása nem okozott sok gondot a város vezetőségének, mert Flavius Vespasianus csak Galilea felől nyomult csigalépésben előre, az ország többi része felől szabad és elég jó közlekedés volt a fővárossal. De akik szabadságharcra akarták előkészíteni a népet, megdöbbenve látták, hogy a közügyek élen csak szórványosan vannak meggyőződéses forradalmárok, a többi vagy rómaiabíró, vagy csüggedt és szkeptikus, vagy konclesó.

— Ezek — mondották a zeloták — könnyű szerrel átadják a várost a rómaiaknak, mielőtt a légiók megjelennek a falak előtt. El kell őket távolítani helyeikről és új embereket, a népből valókkal kell majd helyettesíteni őket. Elég volt az előkelőkből.

Mindjárt a főpapi állásnál meg is kezdtek a gyökeres reformok sorozatát. A papokból tanácsot állítottak össze, amely sors utján választott. A sors egy egészen ismeretlen kohánának kedvezett, az Aftából származó Pinchasz ben Teofilnak, aki köfaragó volt és a rómaiak elől menekült. Az irástudatlan, egyszerű embert belebujtatták a fényes főpapi ornátusba és Matatjabu főpapot, akit Agrippa nevezett ki, elzavarták a Templom tájékaról.

Csak hogy ez a forradalmi lépés a színhedron hazafias tagjait is fölháborította, így a letkes Simon ben Gamlielt és ezt a hangulatot most már a mérsékelték és római barátok nyílt szabadságra használták ki. Anan vezetése alatt a jómódusok fegyveresen szervezkedni kezdtek a szabadságharcosok ellen, akiket sikerült is a Templom körüli városrészekbe szorítani. Közben elterjedt a hír, hogy az ellenforradalom már köveket is küldött a rómaiakhoz, sürgetve a megszállást. Ez Giszchalát arra bírta, hogy a vad és kíméletlen idumeusokat hívja segítségül. Ezek — körülbelül huszezen — megjelentek a város kapui alatt, amelyeket Ananék gyorsan bezártak. A várfalon át hosszú diplomatazgatás indult meg az idumeusok és Jeruzsálem akkori urai között, amely azzal végződött, hogy az idumeusok, akiket Simon ben Katia vezetett, nem ostromolták a várost, hanem kint táboroztak a falak előtt, hogy egyrészt elriasszák a felvonuló rómaiakat, másrészt hogy a falakon belül megszüntessék a testvérharcot.

Egy éjszaka azonban, a háborgó zivatar

fedezete mellett, az idumeusoknak sikerült az egyik kapu vasreteszait átfűrészelniük, benyomultak a városba, ahol irózatatos vérfürdőt rendeztek. Reggelre már a zeloták voltak a helyzet urai. Az előkelő urakat kizavarták állásaikból és többeknek nemzetellenes magatartásuk miatt hetven tagu néptörvényszék elé kellett állaniuk.

De a belső hajókat külsők is növelték. A menekülő ellenforradalmárok Vespasianus seregébe vétették föl magukat és sürgették nagyon a Jeruzsálem ellen való felvonulást. Flavius Vespasianus azonban inkább levárta az időt, míg a belháború alaposan elgyöngyít a zsidókat, mert attól tartott, hogy egyetlen vereség a római hadakra beláthatatlan bajokat hozhatott volna. Nem is mozdultak a rómaiak csak tavaszkor, amikor könnyen leigázható városokat pusztítottak el.

Egy nagy, világhistoriai esemény megindította mégis a Jeruzsálem elleni ostromot. Néró öngyilkossága után egész új helyzet állott be a római birodalom katonai és közigazgatási viszonyaitban. A hispániai légiók föllázadtak, Galbát kiáltották ki császárrá, akit azonban saját katonái orvul lesztartak a fórumon. Azután Othót kiáltották ki imperátorra, majd sorba jöttek a trónt követelők, a trónt elfoglalók, a trónra igénytartók. Vespasianus szintén gondolt arra, hogy pozícióját megszilárdítva, új hatalmi helyzetet szerezzen magának.

Egészen bizonyos, hogy ha a zsidóság akkor testvérharcban föl nem örölte volna erejét, ha egy nagy egyéniség vagy nagy elődök méltó leszármazottja állott volna becsülettel a nemzeti fölzsabadosulás mozgalma élére, hogy akkor a zavaros Róma hatalmát a kis Judea alaposan megújítva volna tépázni. A zsidók azonban továbbra is egymás torkát harapták.

A városban akkor négy párt állott szemben egymással. A zeloták Eleázar b. Simon vezetése alatt három ezer fegyveres fölött rendelkeztek, a galileai zeloták, akik Giszchalát ismerték el vezérükül, hatezren voltak, a szikáriánusok körülbelül tízezen, míg az idumeusok ötezen. Huszonnégy ezer harcossal kitűnően felszerelt harci helyzetben sokat tudott volna elérni, ha mindegyik párt nem a maga számára követelte volna a vezetést.

Vespasianus a római zavarokat úgy használta ki, hogy az egyiptomi légiókkal (e csapatok vezetője a zsidó származású Tiberius Alexander volt) császárrá kiáltatta ki magát; a példát a Judeabna operáló római seregek is

követte. Csak hogy a császári méltóságot nem közönséges harcok nimbusszal kellett körülvenni; e nimbusz megszerzésére nagyon alkalmas lett volna a négy év óta lázadó Jeruzsálem leveletése. Flavius Vespasianus fiára, Titusra bízta a Jeru sálem elleni hadjáratot, amely a hetvenedik esztendő tavaszán indult meg teljes erővel.

A veszedelem mégis kibékítette a pártokat. Judeából népvándorlás indult meg a szent város védelmére. A város falait megerősítették, rengeteg élelmet, sok lisztet, gabonát raktároztak el. Ben Cicit, Kalba és Nikodem gazdag zsidók a talmud szerint tíz évre elegendő élelmiszert halmoztak föl magtáraikban.

Titus észak felől közelítette meg a fővárost. Minthogy sehol a város közelében őrségeket nem talált, azt hitte, hogy a zsidókat a római seregek közlekedés megfélemlítése és gyorsan fog majd velük végezni. A zsidók azonban váratlanul kitörték az egyik őrségtáncnak látszó kapun és Titust és kíséretét megfutamtították. Másnap a tizedik légiót, amely az Olajhegyen akart táborozni, széjjelzavarták. Ezek a bátor hadicselkedetek a római csapatokat fokozott óvatosságra készítették. Peszach táján sikerült nekik köhajtó gépeiket és a fal-törő kosokat a falak közelébe hozniuk. A zsidók azonban több oldalról elszánt kirohanásokat intéztek Titus katonái ellen, akik othagyva az ostromló serezsámokat, lándzsáikat, törőket, arra futottak, amerre láttak. Az első harcokban zsidó részről mindenki küzdött, asszony-lányok, öregek, gyermekek. Tizenöt napos (Ijjar 7) ostrom után a kitűnően felszerelt ostromló seregeknek sikerült bevenniük a külső várovet és a középső részért, amit ostrom közben emeltek a zsidó szabadságharcosok, négy napos forró küzdelem folyt.

A rómaiaknak most már minden oldalról sikerült a várost körülzárnunk, az élelmiszerek rohamosan fogytak, sok gabonarakart a római barátok felgyújtották: az éhség az ellenség mellé szögödött támogatónak. Giszchala figyelmeztette a népet, hogy tartson ki végig, mert a rómaiak senkinek nem fognak megkegyelmezni. Titus ezt elég személtetón mütatta, mert azokat is, akik titkos utakon az éhséhal elől átfutottak hozzá, tömegesen keresztre feszítette. Volt nap, amikor ötszáz szőkevényt végeztetett ki ilyen módon.

Jeruzsálemben hősi cselkedetek és szivettépő jelenetek váltották föl egymást. Giszchala az Antonia-vár eleste után a Templom védelmét vállalta, ami sok hadicsellel, még több elszántsággal sikerült is, de a tularóvel szem-

Akik nagyon böjtölnek

Boldogok akik igazán böjtölnek
S hajuk, szakálluk nyíratlan bozót
Mert ezek a mindennél gögösebbek
És ezek az istennel bírkózik.

Nekik nem csak gyász az Áv hónap böjtje
De villanás, mit harag tüze vet
Az isten trónja elé vetett keztyű
S keservesnagy bajvívó üzenet.

És így: E gyásznapon csapott le öklöd
E gyásznapon a mécsünk kialudt
E gyásznapon kergettél ultra minket
És kezdődött a végtelen galut.

E gyásznapon lett népek öldösöttje
S minden határ kivertje a zsidó
E gyásznapon fogat csikorgatok rád
És nem köll tőled semmi földi jó.

Mert így böjtölnek, kik nagyon böjtölnek.
Hajuk szakálluk nyíratlan bozót,
S ők azok a mindennél gögösebbek
A böjtben is istennel bírkózik.

g. j.

A chlumeci szovjet

Irta: Herskovits József (3)

— A lakás még elég jó, mondá reb Zalme a szakértő-bizottság élén, amelynek feladata volt azt megvizsgálni és véleményt mondani, jó a lakás, és lakályos, mindössze esőben nem használható. Esőben tehát nem fogják használni, punktum. Ugysem egészséges az, allandóan zárt helyiségben tartózkodni. Friss levegő, friss levegő és ismét csak friss levegő. Ez az, ami az életet megizesíti és nem a fizetésjavítás, amint azt reb Jomtov bolond fővel hiedelmezi. Tudósok számitottak ki, mondta reb Zalme, hogy atlagban hetenként egy napot sem esik egyfolytában az eső. Már pedig, mi az, egy nap a hétben? Elég az, mikor arról van szó, hogy te reb Jomtov egy napig fogsz friss levegőt szívni aszott tüdődbe? Én azt mondom önöknek rebojszem, hogy nem elég. És nagy rachnim kell ide, hogy ezentul többet essék az eső. Gesem, gesem...

Reb Jomtovnak hát kiadták az ordret, hogy ezentul esőben ki kell vonulnia a házból. És ez volt a szerencséje. Mert nem sokkal ezután, egy hatalmas zápor alkalmával beszakadt a ház. Be a plafond, a menyezlet. Be a gerendák és a vakolat. Nem is csak be, hanem le. De azért nem tört el minden. Nem törték el az asztalok, székek és ágyak, mivel azok már eddig is törött-zuzotak voltak és csak könyörületes szőges, srófok és egyéb mesterséges támaszok tarták bennök a szuszit. Nem törték el a beíttések, szervizek, majolikák és

karlsbadi porcellánok, mivel azok általában nem léteznek. És nem törték el Jomtov bácsi és családjának csontjai, mivel a felsőbb parancsnak bölcsen engedelmességedve az első esőcsep penésre kivonultak levegőzni.

Istennek hála és reb Zalmenak az ő bölcs szolgálának.

A ház beszakadt és ezzel feneketlen gondok szakadtak alá a Marbe Ksófim vezetőségére, különösen reb Zalmera, annak érdemes elnökére. Reb Jomtov — furcsa egy ember! — nem érte be a jó friss levegővel, neki lakás kellett. Lakás — könnyű ezt kimondani, de teljesíteni annál nehezebb. Egész Chlumecen — ötven pengő nagy pénz, ennyiért se volt lakás található. Az összes ketrecak, kamarák, ólak és istállók el voltak foglalva. Várjanak talán, amíg valamelyik ló elhalálozik? Reb Zalme tényleg ezt tartotta a legajánlatosabbnak, reb Jomtov nem. Mert, ha ki is dől — ugymond — a ló, ki biztosít róla, hogy nem vesznek-e másikat helyette. Nem őt. Aztán meg itt volt Chave asszony a szörnyű teremtés, aki — érhétetlen és csodálatos nagyozolás — mindent áron födelet akart. Igazán szeretném tudni, hogy mért. Talán azért, mert kilenc gyerek ug rándozik künn a szabad levegőn és mert ép utban van a tizedik? Ezért? Ezért kell, hogy van ide, futván amoda egy-egy hitvány, egész laktá üres hombár után, kergetvén fáta-morgó nákat és delibábos vityillókat, amik hipp-hop

ben az erősen m telenek voltak a följegyzéseink va felat állati bőr rek és egy Mirja menekült az éhe kinjában leölte husát ette.

Ab hónap Titus katonái a előtt ostromló ge nélni akarta a lat szerette volna is rohamozta. A szaporán jöttek visszavertek és ha-znavehetetlen parancsot, hogy piomra. Ez Ab n kezdő napon a z kat, de az éhség rok kénytelenek fölléslegesnek tar és nem zavarta a várfalról ujra felé, amelynek eset és teigyu p kóli gyorsaságt langyelvek nyat laták ebben és vede-e tek. Soka levették mazuk kultek a zsoldos

Jochanan e pakat. A felső d szánt harcokik kstartottak. Elul ellenség, minden hóst pedig foly tben Romba sagban halt meg aldozatként öte sára.

Ezzel zárult harca.

Folytatja

Bukarest, a tárgyalások, amel szakadnak, szepteban ismet megke az eddigi hírek s közik huszonöt

gy elűntek, mi P. dig az i volt. Egy rege elkerített ré-zéb szot. Nem is egy Szantaton. Mind es vastag, szoprá rton, mela és há tizenhatal, a hor

— Weiber Zalme megvető h tehne meg fakat kezébe, nem tem Jomtov és keltse hanem szombator szerdán is alszik egész rezesbanda

Az eleselnd már, hogy aki o szombatról outfele nőszemély, halga zetre nem is v Szandekosan tele kilenc kisebb-neg és nem akart ki levegőjéért sem. lakasért, aminek rajt az eső. És a esőben, sem szat bája van, nem e

Szép. Csoda járt egy grón kas tündérpalotái, né

ri méltóságot nem k. lett körülvenni; egyon alkalmas lett Jeruzsálem leve- fira, Titusra bizta tot, amely a het- indult meg teljes

kibékítette a párto- indult meg a szent lait megerősítették, gabonát raktároz- s Nikodem gazdag évre elegendő él- áraikban.

zálította; meg a fő- város közlelésben ör- te, hogy a zsidókat megfélemlítette és végezteti. A zsidók az egyik őrizetlen- és kísértet meg- edik légiót, amely az zni, széljelzavarták. etek a római csapa- készítették. Peszach ó gépeiket és a fal- b) hozniok. A zsidók szánt kirohanásokat n, akik otthagya az lándzsáikat, törőtet, k. Az eső harcok- i küzdött, asszony- i. Tizenöt napos (Ijjar en fölszereelt ostromló aniók a külső várovet ostrom közben emel- barcosok, négy napos

már minden oldalról eniók, az élelmiszerek gabonaráktárt a róma- éhség az ellenség nak. Giszchala figyel- tartson ki végig, mert fognak megkgyel- szem éltetón muatta, os utakon az éhbál tömeg-sea keresztre kor öszsz szökevényt on.

cselekedetek és szí- ták föl egymast. Gisz- ste után a Templom ok hadicséssel, még több de a tulerővel szem-

mivel azok általában törték el Jomtov bácsi mivel a felsőbb parancs- kedve az első esőcöp gőzni.

s reb Zalmenak az ő

és ezzel feneketlen gon- darbe Ksófim vezetősé- almere, annak érdemes — furcsa egy ember! — levegővel, neki lakás yü ezt kimondani, de ebb. Egész Chlumecen — z, ennyiért se volt lakás etrecek, kamarák, ólak oglalva. Várjanak talán, lhalálozik? Reb Zalme legajánlatosabbnak, reb ki is dől — ugymond — hogy nem vesznek-e má- t. Aztán meg itt volt nyü teremtés, aki — éri- nagyozás — minden- gazán szeretném tudni, ri, mert kilenc gyerek ug od levegőn és mert eg Ezért? Ezért kell, hogy et szétszakítsa magát, lot- tán, kergetvén fáta-morgá- tyillókat, amik hipp-hopp

ben az erősen megfogyott zsidó csapatok kép- telenek voltak helytállani. Az éhségről olyan följegyzéseink vannak, hogy szalma vagy egy falat állati bőr miatt egymást ölték az embere- rek és egy Mirjam nevű asszony, aki Pereából menekült az éhező városba, az éhség örjítő kinjában loolte csecsemőjét és annak nyers husát ette.

Ab hónap második napján állították föl Titus katonái a Templom külső védőművei előtt ostromló gépeiket. Akkor Titus még ki- mérni akarta a Templomot, csak az övező fa- lat szerette volna betöni és egy izben meg is rohamozta. A rómaiak letrákat állítottak és szaporán jöttek fölfelé, de a zsidók a rohamot visszaverték és kőveikkel az ostromgépeket is ha-znavehetetlené tettek. Erre Titus kiadta a parancsot, hogy dobjanak tüzesóvákat a Tem- plomra. Ez Ab nyolcadikán történt. A követ- kező napon a zsidók megrohmozták a római-akat, de az éhségtől elerőltenedett forradalmá- rok kénytelenek voltak visszavonulni. Titus fölőlegesnek tartotta a Templom elpusztítását és nem zavarta az otárt, de egyik katonája a vár-falról ujra tüzesóvát dobott a Templom felé, amelynek „aranyablakán“ át a csóva be- esett és telgyujtotta a szent helyet. A lángok p kóli gyorsasággal terjedtek, a Szentélyt is langyelvek nyaldosták, a zsidók Isten ujját láták ebben és a behohanó rómaiak ellen nem vedevtek. Sokan a tűzhalált keresték, sokan levetették magukat a vár-falról és így menek- ültek a zsoldosok kínzásai elől.

Jochanan és Simon nem adták meg ma- gukat. A felső városban ura csoportosítottak és azt harcosokat akk utolsó szil emberig kiartották. Elul 8-an végre azt is elfoglalta az ellenség, minden élt karájlra hányta. A két hőst pedig foglyul ejtették és a győzelmi me- retben Romba vitték. Jochanan később fog- sagban halt meg, míg Simon bar Giora harci almozatként ölték le a tömeg szórakoztata- sára.

Ezzel zárult le a zsidók nagy szabadság- harca.

Szabó Imre.

Folytatjuk a román-orosz tárgyalásokat

Bukarest, aug. 13. A román és orosz tárgyalások, amelyek tudvalevőleg nemrég meg- szek-dtak, szeptember 12 én vagy 15 én Varsó- ban ismét megkezdődnek. Az orosz delegácia, az eddigi hírek szerint hatvan tagból fog állni, közül huszonöt nő lesz.

egy ellúnt k, mintha sohasem léteztek volna! Pedig az igazi baj csak ezután következ- tet. Egy reggel a klauzának asszonyok számára ékeztett rézéből, ize... horthyogás hallat- zott. Nem is egy horthyogás. Több. Szamos. Szántalan. Mindenféle árnyalatban. Volt vékony és vastag, szoprán és basszus, tenor meg ba- rton, mela és harcis, egyszerű, vagy akár tizenöttagú, a horkolások egész szimfóniája.

— Weiber in de Süi! — mondá reb Zalme megvető haraggal, mindig mondtam, hogy telne meg fakannal való ennek a népségnek a kezébe, nem templomkiliacs. Menjen be reb Jomtov és kelte fel azt a nőzemélyt, aki alig- hanem szombaton felejtődött itt és még ma, szerdén is elszik és akinek úgy látszik, egy egész rezesbunda tanyázik az orrában.

Az elesel-néjü olvasó bizonyára kitalálta már, hogy aki odaát horkolt, az nem egy szombatról otfelejtett nőzemély volt. Az a nőzemély, halgatván a Chave asszony neve- zetre nem is volt otfelejtve. Ellenkezőleg. Szándékosan telepedett le a klauzba mind a kilenc kisebb-nagyobb Jomtovkával egyetemben. És nem akart kimenni. A világ összes friss levegőjéért sem. Semmi pénzért. Legteljebb egy talasért, aminek fedele van és nem esik be rajt az eső. És amelyik nem dől össze. Sem esőben, sem szárazban. És amelyiknek két szá- bája van, nem egy.

Szép. Csodálni való, hogy nem kért mind- jact egy grón kastélyt, vagy libacombon forgó tündérpajtot, nézze meg az ember!

(Folytatjuk.)

Lángokban Bukarest egyik városrésze

Felrobbant a Catzelu erőd — Egymást érik a puska- por-robbanások — Az áldozatok száma ismeretlen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, aug. 12. Ma délután négy óra- kor a Catzelu-erődben tűz ütött ki. Az ott fel- halmozott nagymennyiségű robbanóanyag rögtön felrobbant, olyan erővel, hogy az egész város- rész megremegett belé, mintha földrengés törté- nt volna. A mentési munkálatok azonnal megkezdődtek. A tüzoltók és a hatóságok kép- viselői a helyszínén vannak és nagy erőfeszíté- ssel igyekeznek a tűz továbbterjedését megaka- dályozni. Több robbanóanyaggal telt vonatot sikerült megmenteni.

Ujabbán érkezett jelentések szerint a Catzelu-erődben történt robbanás oka a nagy hőség, amely a puska-por-lángalobbantotta.

Az egész várost megrendítik a folytonos robbanások, amelyek tegnap délután óta egész éjjel és ma délelőtt is tartottak. A városrészben az összes ablakok bezúzódtak. Segítségéről vagy lokalizálásáról szó sem lehet, senki sem közeledhetik a veszede- lmes területhez.

Ma délelőtt aeroplánon igyekeztek megközelíteni a lángtengert, de az óriási tűz ezt is lehetet- lenne tette. Meg nem tudni mennyi az áldozat. A kár óriási.

A robbanás a fővárosban nagy meg- dőbbenést keltett. A lakosság óriási tömegei veszik körül az égő városrészt. Sokaknak hozza- tartozóik laknak a szerencsétlenség színhelyén, akikről semmit sem tudnak.

A nagyarányú és folytonosan tartó robbanás miatt az égő városrész élelmiszerekkel való el- látása is veszélyben van. Azok a készletek,

amelyek az erőd környékén voltak, részben el- pusztultak részben elfogytak. A lángok állan- dóan újabb és újabb löporanyaghoz érnek, amelyek egymásután explodálnak és egész utcasorokat borítanak tűzbe.

A tüzoltóság munkája majdnem kizárólag a lokalizálásra szorítkozik. Az elszigetelés min- den eszközzel megpróbálkoznak. Segítőiként ebben a katonák és a polgárok, akik önként ajánlották fel szolgálataikat. Eredményes segítés azonban csak akkor várható, ha a löporkészle- tek teljesen elégnék. Ha az utolsó robbanás elhangzik, kezdetét veheti a lángok elfojtása. Amíg azonban a tűz innen is, onnan is tápot kap, az oltás lehetetlen.

A fővárosban mindenütt nagy a részvét az égő városrész szerencsétlen lakói iránt. A királyi család Bukarestben tartózkodó tagjai bensőséges érdeklődéssel, anyagi és erkölcsi támogatással igyekeznek a robbanások borzal- mas következményein enyhíteni.

A legkétségbeejtőbb azoknak a helyzete, akiknek szülei, gyermekeik vagy egyéb kö- zeli hozzátartozójuk van a lángteger mögött. Eléhről teljes a bizonytalanság.

Lángtenger és füst takarja el a szerencsétlene- ket agzódo családtagjaik elől.

A robbanás igazi következményeit csak a tűz megszüntése után lehet majd megállapí- tani. Több ház éghetett el és döntött romba, óriási értékű anyag pusztult el. A főváros- ban már most egymásután alakulnak meg a segélyező bizottságok, amelyek azonnali akcióba lépnek.

Terjed a pestis Oroszországban

Orosz bandák betörtök Romániába — Franco szenátor oroszországi tapasztalatai

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, augusztus 12. Hivatalos érte- sülés szerint bolsevista bandák átkeltek a Dnyeszter kiszaradt medrén és megtámadták a román határőröket. Augusztus 9-éről 10 óre viradó éjjel Guleninél regularis szovjetcsapa- tok lépték át a román határt. A román határ- őrok csak heves harcok után tudták őket vissz- szaszorítani. Ugyenezen az éjszakán a vodai revnél szintén áttörték a kommunista csapatok, amelyek megtámadták a grancsárokat. Heves harcokban a grancsárok viszázták az oro- szokat a határról. A harcokban egy bolsevista altiszt elesett.

Az ukrán diplomáciai misszió jelentése szerint Ukrainát előzőnléssel fenyegetik az oroszországi menekültek. Negyven ezer orosz menekült vár a határon bebocsátást. Ukrai- nának azonban szintén olyan rossz a termése, hogy nem tud segíteni az éhezőkön.

France amerikai szenátor, aki most tért vissza Oroszországból, kijelentette, hogy az orosz éhségről terjesztett hírek sok tekintet- ben túlzottak. France szenátor beszélt Orosz- ország belpolitikai helyzetéről is és azt mon- dotta, hogy a jelenlegi rendszert csak nehezen lehetne megbuktatni Oroszo szágban, mert a szélsőséges elemek tartják kezökben a teljes politikai hatalmat. Szerinte a legélenkebb ke- reskedelmi forgalmát jelenleg Anglia tartja fenn Oroszországgal.

Moszkvai jelentések szerint a pestis-epi- démia ijesztő gyorsasággal terjed Oroszország- ban. Astrachanban naponta huszonöt harminc ember hal meg pestisben. A várost vörös ka- tonák teljesen lezárták a külvilágtól, hogy a járvány terjedését megakadályozzák. Minden- nek ellenére a járvány az ország más helyein is fellép.

A görögök Ismid előtt állanak

Ujabb görög sikerek — Angorát kiűrik a törökök — Izzet pasa nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, aug. 12. A görög hadsereg győzelmes előrenyomulásában elérte Ismid városát. A görög csapatok körülfozták a várost, amely csak rövid ideig tud ellenállni. Ha Ismid városát ir elvesztik a kemalisták, akkor az angorai kor- mány minden összeköttetését elveszti a konstanti- nápolyi kormányval. Egy görög hadoszlop el- foglalta Vezir-Hart, onnan előrenyomulva meg- szállotta a chairei szorosokat és ezzel megaka- dályozta a második török divízió atkarcós mozdulatait. A törökök kénytelenek voltak visszavonulni. Eski-Sebirnél a görög csapatok táma- dást intéztek a törökök ellen. A görögök meg- kísérelték, hogy előrenyomuljanak kelet felé, de a törökök a támadást visszaverték. A görögök 38 órai heves harc után kénytelenek voltak visszavonulni.

Havas-jelentés szerint az angorai kor- mány, hosszú vita után, amelyen megbeszéltek a katonai helyzetet, a nemzetgyűlés hozzájárú- lásával elhatározta, hogy Angorát kiűri. A kormány ideiglenes széshelye nem Sivrásban lesz, amely tulságosan messze van, hanem Ca- zariában. Egy másik Havas-jelentés közli, hogy Izzet pasa külügyminiszter egy megbeszélésen kijelentette: jelenlegi körülmények között nem volna célszerű a közvetítés a török-görög kon- fiktusban. Bár mindenki őszintén vágyódik a háboru végére, mégis alkalmasabb pillanatot kell kívánni.

A török tengerészetügyi miniszter legkö- zelebb Svájcba utazik, ahol magánügyeit in- tézi el, de felhatalmazást kapott arra is, hogy a szövetségesekkel tárgyaljon. Izzet pasa inter- juban kijelentette, hogy Angora és Moszkva között tényleg létrejött a katonai egyezmény, azonban arra talán mégse kerül a sor, hogy a bolsevik csapa ok bevonuljanak török terü- letre.

Tootokir görög hadügyminiszter a sajtó képviselőinek beszámolt a hadihelyzetről. A következőket mondotta: A görögök már csak győzhetnek.

Prónayt harminc napi szobafogságra ítélték.
Gaál Gaszton lett Rakovszky utóda — Rakovszkyék ellenzékbe mennek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, aug. 12. A mai nap szenzációja, hogy a nemzetgyűlés szuverénitásiának megsértése miatt, Prónay Pált harminc napi szobafogságra ítélték. A nemzetgyűlés mai gyűlésén a honvédelmi miniszter bejelentette, hogy Prónay alezredes Rakovszky István volt házelnök és a nemzetgyűlés szuverénitásiának megsértése miatt a fegyelmi eljárást le folytatták.

A fegyelmi bíróság Prónayt a közügyek tárgyalására rendelt testületek működésébe való beavatkozás és a becsület biztonsága ellen elkövetett vétségért harminc napi szobafogságra ítélté.

A nemzetgyűlés legutóbbi ülései után a fegyelmi bíróságnak ez az ítélete már senkit sem lep meg. Nyilvánvalóvá lett ugyanis, hogy a kormány nem elég erős ahhoz, hogy a nemzetgyűlés szuverénitásiának sérelmét Prónayval szemben megtorolja, aki tulajdonképpen a hatalom igazi birtokosa. A kisczardapárt segítségével és az Andrássy Gyula vezetése alatt álló keresztény nemzeti párt többségének eszdes támogatása mellett sikerült is a Prónayügyet teljesen ellaposítani. A nemzetgyűlés tekintélyes része ugyan Huszár károly és Rakovszky István vezetése mellett mindent elkövetett, hogy Prónayval szemben a legerélyesebben járjanak el, de közbelépett megint a nagy megalkuvó, Andrássy Gyula. A keresztény párt legitimista csoportjában igen nagy volt a fölháborodás a Prónayra kiszabott enyhe büntetés miatt és a legmérsékeltőbbek is azt hangoztatták, hogy az alezredessel keztűs kézzel bántak, Andrássy Gyula azonban több ízben

tárgyalt Rakovszkyval, valamint a párt egyes vezetőivel és igyekezett őket meggyőzni arról, hogy a büntetés csak látszólag enyhe. Andrássy-nak nem sikerült ugyan az elégedetleneket megnyugtani, de egyéni állásfoglalásával mégis elérte azt, hogy a párt legnagyobb része tartózkodott a szavazástól. Harmincnapos szobafogságra olyan katonatisztek szoktak megbüntetni, akik tévedésből feleltéseiknek nem tisztelegnek. Magyarországon ma a nemzetgyűlés szuverénitásiának legbrutálisabb megsértése nem nagyobb bűn, mint egy tévedésből elmulasztott tisztelgés.

A tegnapi napon a nemzetgyűlés váratlanul betöltötte a megüresedett házelnöki széket. Ugylátszik a kisczardapártban elismultak a személyi kérdés körül fölmerült ellentétek és a párt véglegesen Gaál Gaszton mellett foglalt állást. Bottlik Józsefet tehát, akit tudvalevőleg a kormány szívesebben látott volna a házelnöki székben, elejtették. Hir szerint ez azért történt, mert Rakovszky és Bottlik között igen nagy volt az ellentét, már pedig Rakovszkyt a Prónay-ügyben tanúsított veresége miatt bizonyos mértékig rekompenzálni kellett.

A leadott kilencvenhárom szavazatból nyolcvannyal szavazat esett Gaál Gasztonra, akit erre a ház elnökének jelentettek ki.

Rakovszkyt, aki ilyenformán egyetlen áldozata a levélnek, amellyel Prónay vérisértette, sem a Prónay-ügy elintézése, sem a házelnöki méltóság betöltésének eme formája nem elégíti ki és a köréje csoportosuló tizenöt-husz képviselővel valószínűleg ki fog lépni a keresztény egyesülés pártjából és ellenzékbe megy.

Elhalasztják a portorosei konferenciát

Teljes harmónia Ausztria és Csehszlovákia között — Benes csehszlovák külügyminiszter nyilatkozata

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, aug. 13. Masaryk, Haynisch, Benes és Schober tanácskozásiáról, amelyek tegnap értek véget, a Damian távirati ügynökség bécsi levelezője a következőket jelenti:

A tárgyalások a legbarátságosabban folytak és biztosították a szívélyes viszonyt. Ezen a tárgyalásokon lefektették úgy a gazdasági, mint a politikai viszonyoknak alapfeltételeit. A két kormány államférfiai magukévá tették dr. Mayr volt kancellár már régen ismereteltt alapelveit. A tárgyalások során kiderült, hogy a két szomszédos állam között sem politikai, sem gazdasági ellentétek nincsenek és így az együttműködésnek meg vannak a követelményei.

Ezzel kapcsolatban a lapok Benes cseh külügyminiszternek egy interjúját közlik, mely szerint Benes kijelentette, hogy Csehországnak és Ausztriának együtt kell működnie, mert ez mindkét államra nézve egyaránt fontos. A tárgyalások alkalmával a volt birodalmi kancellárokkal, Rennerrel és Mayrral kötött politikai egyezményt újból megerősítették.

— Mi — ugymond, — olyan politikát akarunk folytatni, mely a békét a két állam között biztosítja és fentartja a barátságos viszonyt. Hiszem és remélem, hogy ez sikerülni is fog. Ami Ausztriának a kisanthoz való viszonyát illeti, csak is barátságos lehet. Hiszen Ausztria és Csehország között egyáltalán nincs ellentét, ami épügy Romániával és Jugoszláviával szemben sincs. A kisanthnak legfőbb célja Európa békejének biztosítása és ebben Ausztria a legerdekeltebb fél.

— Ami a portorosei konferenciát illeti, az összehívás elé olyan technikai akadályok hárultak, — de hangsúlyozom, hogy nem Csehszlovákia részéről — hogy kérdéses egyáltalán a konferencia megtartása. Abban az esetben, ha a konferenciát nem tartják meg, úgy Cseh-

szlovákia azokat a kérdéseket, amelyeket a konferencia lett volna hivatva elintézni, közvetlen tárgyalások után fogja Ausztriával rendezni.

Dr. Haynisch az osztrák köztársasági elnök a közeljövőben visszaadja Masaryk látogatását. Hogy mikor fog Haynisch Prágába menni, azt még nem lehet tudni. Masaryk legközelebb Belgrádba és onnan Párisba utazik.

Uj gyorsvonat Nagyvárad — Bukarest között

Szeptember 1-től nappal fog közlekedni a személyvonat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hosszu Juon kolozsvári vasuti üzletvezető hosszabb bukaresti tartózkodás után, tegnap visszaérkezett Kolozsvárra és közlekedésügyi tárgyalásainak eredményeiről a következőket mondta munkatársunknak:

— Tárgyalásaimnak legfontosabb eredménye az, hogy szeptember 1-től új gyorsvonat fog közlekedni a bukarest—nagyvárad-i fővonalon. Ennek a vonatnak olyan lesz a menetrendje, hogy Kolozsvárt nappal fogja érteni és egyebekben is a forgalomra nézve legkedvezőbb lesz. Állandóan egy prágai közvetlen kocsit fog vele futni, amelynek utasai Bukarestből átszállás nélkül juthatnak el Csehszlovákia fővárosába.

— Ezzel szemben azonban ugyancsak szeptember 1-től kezdve megszűnik a Nagyvárad—Tövis között közlekedő gyorsvonat, valamint a brassó—nagyvárad-i éjjeli személyvonat. Ezek helyett egyetlen nappali személyvonatunk lesz. Az új vonatok teljesen változott menetrenddel fognak közlekedni.

A tervbevetett vasuti változások következtében nyílt kérdés marad a fővonal mentén lakóknak a bécs—bukaresti expresszhez való csatlakozása. Minthogy pedig egyetlen más határállomáson sincsen rendszeres átmenő közlekedés, a Magyarországra, illetve Ausztriába utazók ismét csak gyaloglásra, átszállásra és sok-sok kényelmetlenség elviselésére lesznek kényezítve. A kolozsvári üzletvezetésnek feltétlenül gondoskodnia kell arról, hogy Kolozsvár és környékének lakossága valamiképpen továbbra is összeköttetést kapjon a Tövisen keresztül haladó orient expresszhez.

Levél a gyászolókhos

Ti, akik megszagattátok ruhátokat és földön-ülve, disztelenre tompított, homályos templomokban gyászoltátok Ciont, a büszke várost, melynek lehullott koronája, ti, akikben ma felszakad a kétezer év előtt ütött seb és felsikolt a szörnyű fájdalom, ti multbanézok, multbazokogók, álljatok meg testvéreim, hozzátok vissza könyves szemeteket a multból és nézzetek a könyves jelenbe.

Árván, elhagyottan ül még az egykor népes város s a próféta Jeremiás felétek szórja szikrázó panasztát: „Egyiptomnak adtunk kezet, az assziroknak, hogy jól lakjunk kenvérrel.” Ne a multba sirjatok, sirassátok a jelent.

Ne ugy sirjatok, mint eddig.

Kétezer év óta tikkasztó áv havának visszatérő kilencedik napján földre ütetek sarutlan lábbal, hamut hintettek fejetekre és sirattátok Ciont. Kétezer éve már. És Cion még mindig romokban hever és ájultság terpeszkedik Cion virágos mezői fölött. Mit ér a ti kétezer éves sirátok?

Ne ugy sirjatok, mint eddig.

Kétezer év alatt elfáradt a ti sirásotok. Nyöszörgő, nosztalgias panaszkodással fáradt a sirásotok. Ugy sirtok, ahogy halottat szoktak siratni, reménytelenül, lemondással. Ugy sirtok, ahogy a gyáva emberek jajveszékének vesztett kincsük felett. És Cion koronája még mindig a porban és Cion népe még mindig szolgaságban. Mit ér a ti kétezer éves sirásotok?

Ne ugy sirjatok, mint eddig.

Ne a multat sirassátok, a régi nagyság poros emlékeit. Ne a kétezer éves fájdalmat sirassátok és ne szaggassátok a régi sebeket. Ne legyen meddő és terméketlen a gyászotok. Sirassátok a jelent, a saját életek tüzesen sajgó sebeit. Sirassátok szánalmas magatokat. Mert sötétség van még Cionban és sötétben botorkál Cion népe.

Ne ugy sirjatok mint eddig.

Ne lemondással, halk rezignációval. De legyen a sirásotok dacos és lázadó, ahogyan a rab sir, ha börtöne rácsait tördesi. Legyen a sirásotok kemény és átkozó, ahogy a férfi sir, ha elrabolják tőle asszonyát. Ne ugy sirjatok, mint a szóga, kit gazdája korbácsolt meg. Dühös és fenyegető legyen a sirásotok, mint a szabad emberé, kinek bilincset raktak kezére és az ég felé rázza bilincseit.

Igy sirjatok, ti, gyászolói Cionnak.

Ti, akik láttátok Herzlt és megéltétek Sannremot. Ti, akik hallottátok az ukrainai százezrek halálhőrgését és a jaffai hősök utolsó üzenetét. Ti, akik pártot ütök önmagatok ellen és saját husotokba martok, mint ama ostrománál Jeruzsálemben.

Legyen lázadás a ti sirásotok a hazátlan-ság szörnyűsége ellen. Sikoltson a sirásotokból a munka a belénemtoródés dacos akarata. Legyen a sirásotok harci riadó, amely felveri a tétleneket és munkára, küzdelemre serkenti az elhanyagoltakat. Ha majd így sirtok, ha majd így akartok, sirásotok nem lesz terméketlen és meddő. Az ilyen könyekből virágok nőnek majd Cion mezőin, az ilyen gyászból vigasság fakad majd a megváltott Cionban.

Igy sirjatok ti, Cion gyászolói.

m. e.

Gazdasági megegyezés Ausztria és Csehszlovákia között

Nauen, aug. 13. (Damian.) Masaryk és Haynesch köztársasági elnökök találkozósa alkalmával igen sok fontos gazdasági és kereskedelmi kérdésben jutottak megegyezésre.

Lemondott a spanyol kormány

Páris, aug. 13. (Damian.) Madridi jelentések szerint a kormány beadta lemondását. Az új kormány megalakításával Maurast biztá meg a király.

A libe Take

A „Viitoru niszter az niszter Né

— Az

Bnkarest, politikai élet ny tagjának távollé kormány ellen kossa a kormány legnagyobb lapj vezető helyen belügyminiszter sorban nem Ro keit szolgálja.

A külügy a mult évben f népszövetségnek telét az örmény gyelországgal kö Take Jonescu E megvédje Lengy lyekeket a nagyha Take Jonescu n Romániát beles tus 2-iki száma kozatát közli, a venne részt Ko arra kérnék és Musztafa Kemal

A román berális lap — ny nyilatkozatán. E lenebből érdeke nagyhatalmak o szállásában és a semmi oka rész dicitóban. Mi érd ázsiában és hog miniszter és ide nyen beszéljen s sok pénzbe és

Szeretnők hogyan véleked jobbra és balra részvételét Euró Ha a dolgok így holnapután Take román hadsereg és Marokko pác niának egyéb d szerű és humor volna Románia szerű magánem

Ma aztán és most már A

Ma szt irj ból hiányzik a Mig Take Jones Argetoianu elha linbe utazik, bo sági, illetőleg ke tele céljából táz záfúzi, hogy a hi szerezte.

Megindult

Konstantin ferrából eredő 10 én kezdte m től a végleges d raktárokat E-kise hely fog szolgál A törököt, ezzel hisznék a görög „Kronika” szerin Dorilestől keletre törő csapatoka hogy az ellenség fog védelmi állás

Im én a achsáv, emát becsületes sz Keren Hajje

szólókhos

ok ruhátokat és földön-
omályos templomokban
várost, melynek lehel-
felszakad a kétezer év
szörnyű fájdalom, ti
álljatok meg testvé-
szemeteket a mult-
enbe.

még az egykor népes
elétek szórja szikrázó
unk kezét, az asszirok-
rel." Ne a multba sir-
eddig.

tó év havának vissza-
títetek sarutlan lábbal,
és sirattátok Ciont. Két-
mindig romokban hever
on virágos mező fölött,
istok?

eddig.
dt a ti sirásotok. Nyő-
dássá fáradt a sirásoto-
zoktak siratni, remény-
irtok, ahogy a gyáva
tett kincsük felett. És
a porban és Cion népe
Mit ér a ti kétezer éves

eddig.
t, a régi nagyság po-
éves fájdalmat sirassá-
gi sebeket. Ne legyen
ásztok. Sirassátok a je-
sajgó sebet. Sirassátok
sötétség van még Cion-
Cion népe.

eddig.
rezignációval. De legyen
ahogyan a rab sir, ha
yen a sirásotok kemény
sir, ha elrabolják tőle
mint a szőga, kit gaz-
s és fenyegető legyen a
emberé, kinek bilincset
é rázza bilincseit.

bloi Cionnak.
erzlt és megéltetek San-
az ukrainai százezrek
ósök utolsó üzenetét. Ti
ok ellen és saját husotokba
nál Jeruzsálemben.

ni sirásotok a hazátlanság
on a sirásotokból a munka
karata. Legyen a sirásotok
a téleneket és munkára,
hanyatlottakat.
ha majd így akartok, si-
tlen és meddő. Az ilyen
majd Coin mezőin, az
fakad majd a megváltott
a gyászolói.

m. e.
**megegyezés
Csehszlovákia
zött**

(Damian.) Masaryk és
elnökök találkozása al-
tos gazdasági és keres-
ottak megegyezésre.

**t a spanyol
mány**
(Damian.) Madridi jelen-
ny beadta lemondását.
akításával Maurast bizta

A liberálisok attakja Take Jonescu ellen

A „Viitorul” szerint a külügymi- niszter az antanttal, a belügymi- niszter Németországgal tárgyal.

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, aug. 12. A liberális párt a bel-
politikai élet nyári szünetét és a kormány több
tagjának távollétét arra használja fel, hogy a
kormány ellen irányuló erős támadásaival fo-
kozza a kormány népszerűtlenségét. A párt
legnagyobb lapja „Viitorul” tegnapi számában
vezető helyen élesen támad Take Jonescu
belügyminiszter ellen, aki a lap szerint első-
sorban nem Románia, hanem az antant érde-
keit szolgálja.

A külügyminiszter — írja a „Viitorul” —
a mult évben fivére, Toma Jonescu útján a
népszövetségnek felajánlotta Románia részvé-
telét az örményországi expedícióban. A Len-
gyelországgal kötött szerencsétlen szerződésben
Take Jonescu Romániát arra kötelezte, hogy
megvédje Lengyelország keleti határait, ame-
lyeket a nagyhatalmak sem akarnak elismerni.
Take Jonescu most egy újabb kalandba akarja
Romániát belesodorni. A „Le Temps” augusz-
tus 2-iki száma a külügyminiszter egy nyilat-
kozását közli, amely szerint Románia szívesen
venne részt Konstantinápoly megszállásában ha
arra kérnék és bizonyos előnyök ellenében a
Musztafa Kemal elleni expedícióban is.

A román közvélemény — folytatja a li-
berális lap — megdöbben Take Jonescu e
nyilatkozatán. Ha Románia mint a legközvet-
lenebbül érdekelt állam, részt is vehetne a
nagyhatalmak oldalán Konstantinápoly meg-
szállásában és a szorosok internacionalizálásában,
semmi oka részt venni a Kemal elleni expedi-
cióban. Mi érdeke lehet Romániának Kis-
áziában és hogyan lehetséges, hogy a külügy-
miniszter és ideiglenes miniszterelnök oly könny-
nyen beszéljen egy katonai akcióról, amely oly
sok pénzbe és véráldozatba kerülne.

Szeretnők tudni, hogy az összkormány
hogyan vélekedik arról, hogy a külügyminiszter
jobbra és balra ígérgeti a román hadsereg
részvételét Európa és Ázsia pacifikálásában.
Ha a dolgok így fognak haladni, akkor holnap-
holnapután Take Jonescu fel fogja ajánlani a
román hadsereget Felsősziléziá megszállására
és Marokko pacifikálására is, mintha Romá-
niának egyéb dolga sem volna. A dolog egy-
szerű és humoros volna, ha Take Jonescu nem
volna Románia külügyminisztere, hanem egy-
szerű magánember.

Ma aztán a „Viitorul” folytatja támadását
és most már Argetoianu ellen is fordul.

Ma azt írja a „Viitorul”, hogy a kormány-
ból hiányzik a szolidaritás és az egységes irány.
Mig Take Jonescu az antantot szolgálja, addig
Argetoianu elhatározta, hogy legközelebb Ber-
linbe utazik, hogy az ottani körökkel a gazda-
sági, illetőleg kereskedelmi összeköttetés felvé-
tele céljából tárgyalásokat kezdjen. A lap hoz-
záfüzi, hogy a hirt a „Neues Wiener Journal”-ból
szerezte.

Megindult az új görög offenzíva

Konstantinápoly, aug. 11. (Damian.) Görög
kormányból eredő hírek szerint a görög hadsereg
10. évi kezdte meg újabb előnyomulását, mely-
ről a végleges döntést várják. Az élelmiszter-
raktárakat Eskisehir városba helyezték át, ez a
hely fog szolgálni bázisul a hadműveletekre.
A törökök, ezzel a jelentéssel szemben, nem
hisznek a görögök előnyomulásában. Az athéni
„Kronika” szerint a görög felderítő repülőgépek
Dzilestől keletre 160 kilométernyire sem láttak
török csapatokat. A görög vezérkar azt hiszi,
hogy az ellenség Szigizaries folyó jobb partján
fog védelmi állásokba elhelyezkedni.

Im én ant li, mi li? Völna ló
achav, émtáj? Teljesítse minden
becsületes zsidó ember kötelességét a
Keren Hajjeszóddal szemben!

HIREK

AZ UJ KELET telefonjai

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

Tisa-böav

Messzi ködlő multakból kísértsenek mos-
tan föl év hónap véres halovány árnyai és tá-
rúljon meg szemünk előtt próféták jövendölé-
sának megteljesülése.

Akkik mondották: teszem a ti börtjeiteket
ünneppé és gyászotokat vigalmak napjává.

Mert nem késő unokák reménysége már a
teljesülés, de szemünk előtt jelenül meg a jö-
vendő — Szélah.

Mert porban üt meg az én apám tisa-
böav napján és nagy reménytelen hit sirt az ő
szavában.

Szeméből kicsordult a köny, nagy hitet
ragyogtak a könyben és semmi remény.

Szárjáról bugva, fojtva szállt „Échá jaszvá
bádad”, nagy megalázkodással görgette szegény
fejét a porban, — de semmi remény.

És csak sirni tudott, keserű férfisirással,
mikor fölvonaglott a régi dal: Ción, haló tiszai,
lisőlóm aszurájich, — és remmi remény.

Börtöl volt halovány az ő arca és szeme
bágyadt a könytől, — de semmi remény.

Lelke csak a hitbe tudott fogózni erősen,
az erős hitbe, — de semmi remény.

És gyászok napja volt neki tisa böav, a
végtelen multtól, a végtelen jövőig, — és semmi
remény.

És ha valami nagy bánat érte akármikor
is, ő erre gondolt: tisa böav.

Es lám, hogy én is porban ülök tisa
böav napján, apámnak fia és Jirmijah szavai
sirnak a számon.

Én is mondom: bácho tichbe balajli —
de már erre gondolok: mégis, Bar Gióra!

Es mondom ezt: Aní hajever, ráati et
anjat bat ammi — de erre gondolok: mégis,
haj zélota őseim!

És mondom ezt: Zöchör Adonáj me hájá
lanu, habitá urós et cherpalénu, — de erre
gondolok: mégis, haj Giszkala apám.

Es megörgelem én is vakuzgó fejem a
porban, — de erre gondolok: mégis, haj mosti
zélota véreim az ősi országban, vártok e rám?

És év hónap multakból ködlő véres ár-
nyaival felém már a megteljesülés int.

Próféták jövendölésének megteljesülése,
akik mondották ezt:

Teszem a ti börtjeiteket ünneppé és gyá-
szotokat vigalmak napjává.

Mert nem késő unokák reménysége már
a teljesülés, de szemünk előtt jelenül meg a
jövendő — Szélah. 9. j.

Bizonytalan a koronázás idő- pontja.

Bukarestből jelentik: Az „Adeverul”
Coanda tábornoknak a koronázásra vonatkozó-
lag az „Universul”-ban tett nyilatkozatával
szemben fontartja azt a hírt, hogy a koroná-
zást nem szeptember havában, hanem jövő év
május 10-én tartják meg.

A palesztinai mandátum a washingtoni konferencián.

Newyorkból jelentik: A Harding elnök által Washingtonba
öszre összehívott konferencián a palesztinai
kérdés is szóba kerül. Ennek a tárgyalása
összefüggésben van a szövetséges hatalmak ál-
talanos politikájának megvitatásával a man-
dátumokat illetően. Egyes politikai körök egyes
országok mandátumainak a megszüntetését ki-
vánják.

Vasárnap bezárják a mintavá- sárt.

Az egy hónappal ezelőtti megnyílt minta-
vásárt vasárnap bezárják. A bezárást a vásár-
rendezés nagy ünnepekkel köli egybe. A
vásár berekesztésével egyidejűleg a résztvevők,
a rendezők és a hivatalos tényezők között tár-
gyalások indultak meg arra nézve, hogy a ko-
lozsvári mintavásár kiállítói vegyenek részt a
szeptember 11-étől október 2-ig nyitva lévő
bukaresti mintavásáron.

Valeanu miniszter repülőgép- balesete.

Bukarestből jelentik: A Pipera
Aerodromba Pelletier Doisy, a világhírű francia
aviatikus repülőmutatványokat végzett Saulnier-
iskolagépén. Megjelent Valeanu közlekedésügyi
miniszter, Deschner francia követ, De Goys
francia aeronautikai katonai attasé, Amza tá-
bornok és más előkelőségek. Pelletier több bá-
mulatraméltó produkciót mutatott be és egyik
utjára magával vitte utasként Valeanu minisz-
tert is. Amikor mutatványai végeztével le akart
szállni, a tulerős iram következtében nem si-
került az aerodrom terén leereszkednie, a re-
pülőgép beleütközött egy szénaboglyába, majd
pedig az ut mellett lévő árokban megállott.
Ha ez nem történik, a vasúti síneken össze-
zúzódtott volna.

A palesztinai munkások hely- zete.

Jaffából jelentik: A cionista bizottság
most kiadott jelentése szerint a bevándorlott
iparosok mindaján elhelyezkedtek. Az utolsó
hetekben százötven szakmunkást kerestek, de
eddig nem jelentkezett senki, minthogy a
szakmunkások mindegyike munkában van.

Tisztviselőtelep Tel Avivban.

Haiffából jelentik: Az Anglo Palestine Com-
pany tisztviselői Tel-Aviv körül kertekkel kör-
ülvett házakat építtetnek és a munkát már
megis kezdték. Egy három szobából, konyhá-
ból, fürdőszobából, terraszból álló ház költ-
sége háromszázötven font sterling. A munkát
zsidó kőművesek és építésszek végzik.

Göthe és a jiddis nye v. Frank- furtból jelentik:

A „Frankfurter Zeitung” iro-
dalmi tárcát közöl arról, hogy Göthe, aki tudva-
lévőleg minden élő nyelv iránt meleg érdeklő-
dést tanúsított, a jiddis nyelvet is megtanulta.
A szerző hitelesnek látszó feljegyzésekkel bizo-
nyítja, hogy a nagy német költő egy kitért
rendőrőrmesteről tanulta a jiddis nyelvet,
amely tudvalevőleg rendkívül sok ó- és közép-
német nyelvtörődéket őrzött meg. A nagy költő
huzamosabb ideig foglalkozott ezzel a nyelvvél.

Kolozsvár egészségügye julius- ban.

Kolozsvár városi tisztviselői hivatala teg-
nap adta ki a július havi egészségügyi statisztí-
kát. Eszerint a járványos betegségek közül elő-
fordult 1 paratífusz, 1 diftéria, 13 skarlát, 2
orbánc, 2 kanyaró, 1 himlő, 8 számarhurut, 6
vérhas, 16 tüdővész, 5 trachoma, 142 szifilisz,
67 gonorrhoea és 9 lágyfekély. Meghaltak
hetvenheten, születtek a szüzetvanötön, a sza-
porodás tehát nyolcvannyal. A klinikákon,
kezelték 564 új beteget, az elmeegógyintézetben
60-at, a járványkórházban 7-et, az Er-
zsébet szanatóriumban 50-et a Pasteur-inté-
zetben 204-et, a női kórházban 95 új fekvő
beteget és 123 ambulánst. Ez a statisztika az
előbbi hónapokhoz képest kedvező.

Két vasúti kocsi a vízbe esett.

Bukarestből jelentik: A borceai kompon újból
szerencsétlenség történt. Két vasúti kocsi a
vízbe fordult. Az egyik kézműáruval, a másik
papírral volt megrakva. Emberéletben nem
esett kár.

Egy budapesti bankigazgató sikkasztása.

Budapestről jelentik: Gróf Sza-
páry Ilona, akinek Pozsony környékén nagy
birtokai vannak, Pozsonyban megbízást adott
egy angol kapitánynak, hogy milliókat érő gyöngy-
sorát hajóján Budapestre vigye. A kapitány eleget
tett megbízatásnak és a gyöngysort értékesítés
végett átadta Macher Alfréd bankigazgatónak, az
Első Magyar Iparbank vezetőjének, aki a nyak-
éket hetmillió hétszáz ezer koronáért eladta.
A grófnő feljelentette Macher Alfrédot, hogy
a gyöngy vételáraként csak hatmilliót jelentett
be. Macher utasítást kapott, hogy az összegért
valutát vásároljon, ezt azonban nem teljesítette
és a pénzt börtébe eljásztotta. Machert, akit a
detektívek letartottak, azzal védekezik, hogy
a grófnőtől nem valutavásárlásra, hanem tőzs-
dejátékra kapott megbízást. — Macher az
ügyesszégére kísérték, a rendőrség kihallgatta
az angol kapitányt és több budapesti előkelő-
séget, akik az ékszer értékesítésében szere-
peltek.

Nagy tűz Veronában.

Rómából jelentik: Veronában nagy tüzvész elpusztította
a vasúti petroliumraktárakat. A kár igen jelen-
tékeny.

Román-jugoszláv határkiigazítás. Bukarestből jelentik: A legközelebbi napokban találkozik Baziás fűrdőn Románia és Jugoszlávia határkiigazító bizottsága, amely az ottani lakosok gazdasági helyzetének mérlegelése után fog dönteni. A bizottság elnöke Cavalescu tábornok, a kormányt pedig Nedelbu képviseli. A „Dacia” értesülése szerint Szerbia néhány fűt, amelyek közvetlenül a határvonalon fekszenek, hajlandó átengedni Romániának.

Indig Alfréd estélyének nagy sikere. Tegnap este tartotta meg első hangverseny-estélyét Indig Alfréd, a világhírű hegedűművész a Központi Szálló dísztermében. Az estély, amely iránt az érdeklődés az első pillanattól fogva a legnagyobb volt, a legteljesebb művészi siker jegyében folyt le. A hegedű biztos ura grandiozus játékával, utólrhetetlen virtuozizálásával. A fiatal mester Paganini d-dúr koncertjével frenetikus hatást ért el, de Brahms, Tchaikowsky, Sarazate, Wieniawsky interpretálásával is méltó művészi sikereket aratott. Indig ma este új műsorral megismétli koncertjét amelyre jegyeket még kevés számban fel 9 től az esti pénztárnál lehet váltani.

Házasság. Händler Iduskát Arany-mező eljegyezte Deutsch Géza Zápóc.

Munkaközvetítő Kolozsváron. A kolozsvári munkaügyi felügyelőség a munkanélküliség enyhítésére hivatalt állított fel. A hivatal ma felszólítást intézett az összes munkásokhoz, főkérve őket, hogy munkaszükségletüket minden esetben jelentsék be. Hasonló felszólítás ment a munkások szervezetéhez is. A hivatal helyisége: Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 97-97. A közvetítés a felek számára teljesen díjmentes.

Az ember azt hinné az első pillanathán: végre. Hát mégis győzött a józanabb, igazságosabb, európaibb belátás Budapesten. Kezd már alább hagyni a kurzus sötét áradata és szép csöndben mégis visszafordul a kerék. Az iparművészeti főiskola felhívást tett közzé, hogy a kimaradt zsidó növendékek jelentkezzenek felvételre. Két évvel ezelőtt ugyanis a numerus clausus megváltó ígéje alapján kilökték ezeket a növendékeket. Az ember azt hinné: győzött a józanabb belátás és végre kezdik, ha félve és csöndben, de kezdik jóténni a bűnök. Valóban azt hinné az ember... De nem hiszi. Az ember ugyanis tudja, hogy az iparművészeti iskolát az állam a magas tandíjából tartotta fenn s ezek a tandíjak a zsidók kidobása miatt nagyon hiányoztak. Ezért hívják most vissza a zsidó növendékeket.

Mézeskalácsos iparosok kongresszusa. Bukarestből jelentik: Ez év augusztus 19-én, 20 és 21-én a mézeskalács iparosok kongresszusra gyűlnek össze, amelyen tárgyalni fogják: a háborus károk megtérítését, nyersanyag beszerzést, importot, a kisipar támogatását célzó törvényt, szövetkezetek alapítását, biztosítási ügyeket, védjegydíjak leszállítását és az állami munkák ügyét. Akik részt akarnak venni a kongresszuson, jelentkezzenek a Cal. Reg. Ferdinand 97-97. alatt működő munkaügyi felügyelőségnek. Itt 75% vasuti kedvezményről szóló utalványt kapnak és ingyen elszállítást Bukaresben. Az élelmezést maximális áron látják el.

Egy síófoki gyilkost elfogtak Kassán. Kassáról jelentik, hogy az ottani rendőrség razzia alkalmával elfogott egy Blánár János nevű 24 éves fiatalembert, akit mivel nem voltak igazolványai és nagyon gyanúsán viselkedett, beszállították a rendőrség politikai osztályára. A politikai osztály megállapította, hogy Blánár a magyar nemzeti hadserg tizedese és a 32. székely zászlóalj első századához tartozik. Ez a zászlóalj alkotja Horthy közvetlen testőrségét és az 1919. augusztusi síófoki véres napokban is derekasan kivette részét. Blánár a legrettegettebb hóhérok közé tartozott, aki a síófoki gyilkos augusztus 13 és szeptember Bibó vezérlete alatt csinálta végig. Annakidején a megszálló román csapatok le is tartóztatták, de a fehér bandák Székelyfehérváron kiszabadították.

Románia cseh lokomotivokat vásárol. Bukarestből jelentik: A kormány a pilseni Skoda-művektől száz lokomotivot rendelt az államvasutak részére. A már régebben megrendelt hetvenöt lokomotivból harmincöt már elkészült és a legközelebbi napokban megérkezik.

Az egyenesadók és a vagyonadó kivetése. Az egyenesadók és a vagyonadó kivetése október hónapban kezdődik. Október 1-én kell beadni az adóvallomásokat. Ezeket a vallomásokat az adófizetők állítják ki a rendelkezésükre bocsátott íveken, melyeket az adóhivatalok szeptember 1-től kezdve osztanak ki. Az ingatlanok felbecsülését külön bizottságok fogják végezni októberben és novemberben és ekkor történik meg a vallomások igazolása is. A kivetés decemberben lesz. A napokat az adóhivatalok hirdetményeiből lehet meg tudni. A kivetés alapjául fog szolgálni, ingatlanoknál a bizottság becslése, a többi adóadónál a pénzügyi delegátusok igazolása. E kivetések ellen az előirt határidőn belül előterjesztéssel, felelőzéssel és felfolyamadással lehet élni.

Moszkovszki nyemorog. Amerikai lapokból tudjuk meg, hogy Moszkovszki Móríc, a német születésű híres zeneszerző, akinek szellemes zongorakompozíciói világszerte ismeretesek, a legnagyobb nyomorban van. Moszkovszki körülbelül husz évvel ezelőtt Berlinből Párisba költözött, ahol nőül vette Chaminadenak, a híres francia zeneszerzőnek egyik nővérét. Az utóbbi években betegeskedni kezdett és az öregedő szerző teljesen abbahagyta a komponálást. Már évek óta nem hallatszott róla hír s csak most került neve az újságokba, még pedig Amerikán át, ahol segélyakciót indítottak a javára.

Rendőrségi hírek. Marian Alexandru kolozsvári lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy nyolcszáz lelt elloptak tőle. — Osválda József Tordai-ut 38. számú lakos arról tett panaszt, hogy kétszáznegyven lelt tartalmazó pénztárcáját ellopták. — Pál Andrásné Kőkert-utca 52. számú lakostól hétésszáz lelt loptak el. — Ince Ferencné Lehel-utca 2. számú lakos négyszáz lelt csalásról tett bejelentést.

A legjobb rum- és likőreszenziák 75 lei kilónkénti árban kaphatók Güick Henrik gyárban Oradea Mare (Nagyvárad) Calea Vict. (volt Kolozsvári-utca) 74. szám.

Csodás hatású araszépitő és finomító a Földes Margit crème. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit.

KOZGAZDASAG

A világtermés állása Románia kedvező helyzete — A nyugati államok árajánlatai a román kormánynak

— Az Új Kelet tudósítójától —

Az idei szokatlan hőség és a nyomában járó szárazság súlyos katasztrófával fenyegette Európának főleg nyugati államait, amelyeknek termésével normális körülmények között sem képesek saját szükségleteiket teljesen kielégíteni. Ilyenformán fokozott figyelemmel néznek Európa gazdasági körei ama államok felé, amelyeknek termése a világgazdasági szükséglete szempontjából is számításba jöhetnek.

Németország és Ausztria a szárazság következtében igen sokat szenvedett és bár az utóbbi napokban igen jóhatású esőkről adnak hírt ezekből az országokból, terméseik az elmúlt évek termése mögött marad úgy, hogy ezidén erős behozatalra szorúlnak. Franciaország és Belgium terméskilátásai az utóbbi esőzések következtében szintén lényegesen javultak, tekintettel azonban arra, hogy szükségletük fedezésére 100 millió métermázsánál nagyobb behozatalra van szükségük, kormányai a szükséglet fedezése súlyos feladatot elé állítja.

Anglia termése kielégítő, annál is inkább, mert az utolsó időkben Indiában beállott esőzés India idej termését is megmentette. Oroszországban az éhínség, ha nem is olyan súlyos, mint azt az utóbbi napokban,

jelentették, mégis arra vall, hogy ez az ország, amely régebben majdnem egész Európa gabonaszükségletét fedezni tudta, ebben az évben szintén nagy behozatalra szorul. Hogy ezt Oroszország teljesen leromlott gazdasági és pénzügyi viszonyai mellett hogyan fogja végrehajtani, még teljesen bizonytalan.

Az európai gabonaszükséglet nagyrészt kótségtelenül Amerika és Ausztrália van hivatva kielégíteni és állagosan jó termései ezt lehetővé is teszi. Északamerika a „Temps” szerint 80 millió métermázsra gabonát tud exportálni, de főleg az idén gazdag termésű Kanada és Argentínára számít elsősorban Franciaország szükségletének kielégítésénél.

Az európai államok közül egyedül Románia van abban a helyzetben, hogy számottevő gabonamennyiségeket vihessen külföldre. Románia londoni kereskedelmi megbízottja kijelentette, hogy a Romániában bevetett területek kétszerese a tavalyi bevetett területnek. A román termés minden várakozást felülmul és ez év szeptemberében (saját szükségletét leszámítva) 600 ezer vagon gabonát és más élelmiszert tud Románia a rászoruló nyugati államok rendelkezésére bocsátani.

A súlyos élelmezési gondokkal küzdő államok kormányai máris tárgyalásokat kezdtek a bukaresti kormánnyal. Olaszország pedig már konkrét árajánlatot tett nagymennyiségű gabona beszerzésére. Az ajánlatot a földművelésügyi minisztériumban már tanulmányozzák és bukaresti híradás szerint el is fogják fogadni. Bizonyos, hogy kitűnő ideai termésünk és az a nagy kereslet, amely iránta megnyilvánul az utóbbi időben kissé leromlott valutánk megjavításához is lényegesen hozzá fog járulni.

A román-lengyel vasuti összeköttetés nem szakadt meg. Bukarestből táviratozták: Az itteni lengyel sajtóiroda közli, hogy Lengyelország és Románia között a vasuti összeköttetés normális mederben folyik és az annak megszakításáról szóló hírek tévesek. (RTI.)

Csehszlovákia megtiltotta a burgonyakivitel. Pozsonyból jelentik, hogy az idej kedvezőtlen burgonyatermesre való tekintettel a csehszlovák kormány a burgonya kivitelét megtiltotta.

Megváltoztatják a behozatali rendszert. Bukarestből jelentik: Szerdán délelőtt 10 órakor a kereskedelemügyi minisztériumban Cudalbu miniszter elnöklése alatt tanácskozás volt, amelyen a jelenleg érvényben lévő behozatali rendszer megváltoztatásáról tárgyaltak.

Zsákkivitel. Bukarestből írják: A központi ipari felügyelőség kérésére a legfelsőbb vámbizottság a calcinált szóda szállításához szükséges zsákok kivitelét szabaddá tette.

Az osztrák és magyar korona értéktelenedése. Magyarország és Németország is valutájuk rosszabbodása miatt panaszkodik. Az osztrák pénzügyminiszter ezt a tözsdéspekulációnak tulajdonítja, a magyar pénzügyminiszter pedig Németország ama eljárásának, hogy a birtokában levő nagy magyar korona mennyiséget más idegen valuta, főleg dollár beszerzésére a piacra dobta. A „Pester Lloyd” ez utóbbi állítást megcáfolja és megállapítja, hogy a német érdekek egyáltalán nem állanak ellentétben a magyar valuta érdekeivel.

Főzelék, zöldség és gyümölcs-kivitel. A CFR. központi igazgatósága legutóbb a következő rendelkezéseket léptette életbe: A főzelék-, zöldség- és gyümölcsszállítmányokat ezután a vegyesvonatok végzik, amelyekhez erre a célra két három külön teherkocsit kapcsolnak. Ezeknek a cikkeknak a szállítási illetékeit 50 százalékkal leszállították. Öt-tíz kilogrammig a postacsomagokat úgy fogják kezelni, mint más élelmiszert és a lehetőség szerinti személyvonatokon is szállíthatók.

ZSÁK ÉS PONYVA
mindennemű célokra — kölcsönbe is — kapható:
ALBALA IZSÓ TEMESVÁR.
P. Traian 2, Sürgöncim Albaia, Timisiora-Fabrik

Bécs, aug. 12.
—, francia frank
forint 316 —, dán
2376, norvég korona
szokol 1262, leva 8
lengyel marka 46 —
magyar korona 280
Prága, augusztus
marka 98 50 —, le
norvég korona
svéd korona 1684 1/2
font sterling 294 7/8
belga frank —, len
Berlin, aug.
—, Kristiania 106
1733 25, Helsingfor
3020 15, Newyork 82
Madrid —, Bukarest 105
Zürich, aug.
Amsterdam —,
Páris 4640 —, Mila
hága 93 1/4, Stochol
—, Prága 745 —
Buenosayres —,
kor. —
Budapest, au
—, leva —,
2850—2950, marka
kor. 36—37, rube
—, szokol 440—
16 1/2—17 1/2, napole

A Spirto
Spárta méri öss
lozsváron a KM
delután 6 órako

M
A mozg
Vasárnap és hét
bűnyűi drámája,
szerdán, A végze
mutatásra kerül
A királynő unatko
Csütörtökön és pé
befejező részét ad
A Brahma titk
ton és vasárnap t
szencziója, a főv
filmcséménye: „Fi
kerül bemutatásra
tragédiája. Főszere
Hana Mirendorf, a
sikerrel előadott C
A nagy Friedrich
gyeletes és hoz
Egyetem-mozgó:
sláger-sorozat legs
történelmi tragédi
szerepben Lydia I
ció, több, mint tíz
szenczió, csak a
tragédiája, „Elfé
egy napig az olasz
drámája, Mária M
új testamentom
Uránia-mozgóban
híres René Cresté
izgalmas artista d
ben Vigó Larsen

Főzserkesz
Felelős sz
Kiadó: KA
Szerkesztőség:
Kiadóhiv
Fiókkidó-
hivatal:

Nemzetköz
Asche
Cluj, N
3. szám
Miniszeri
Specialitás
2200-1
bel- és ki

Valutapiac:

Bécs, aug. 12. Lei 1317 1/2, dollár 1606, belga frank 1911-ben...

Prága, augusztus 12. Lei 103-50, dinár 188-25, márká 98-50...

Berlin, aug. 12. Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 1063-90...

Zürich, aug. 12. Bukarest 770 —, Berlin 722 1/2, Amsterdam —...

Budapest, aug. 12. Lei 470-480, font ster. —, leva —, dollár 347-357...

SPORT.

A Spirta Kolozsvárt. A szamosújvári Spirta mérő össze érjét vasárnap délután Kolozsváron a KMTE vel.

MOZIHIREK

A mozgó műsora: Szinkör-mozgóban: Vasárnap és hétfőn, a Cipe-to-filmvállalat szenzációs bűnügyi drámája...

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ Kiadó: KADIMA...

ELVÁMOLÁS! Nemzetközi szállítványok és elvámolások Aschenberg Zsigmond...

Alapított 1911-ben HERCZ IMRE Alapított 1911-ben disznószir- és szalonna nagykereskedő ORADEA-MARE-NAGYVÁRAD...

GRÜNFELD-nél 1245 Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6 Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

BREUER ÉS RÓNA 1240 nemzetközi szállítási- és bizományi vállalat ORADEA-MARE. Interurb. telef. 5-55...

Virágvaszár 1236 Porcellánárak Kőedényárak Táblaüveg Ablaktapasz Befőttes- és uborkásüvegek...

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat 1235 Központ: Oradea-Mare. Fiókok: Biharpuszki, Bihar-keresztúr, Nagyszalonta, Kötégyán, Halmi...

Grünwald és Péchy Üvegszoda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata 1234 Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16...

Jóírásu irodistanó, esetleg kereskedelmit végzett fiatalember azonnali alkalmazást nyert...

NEUMANN M. férfi fiu- és leányka-ruha áruháza CLUJ-KOLOZSVAR, FÖTÉR. Fresko férfi-öltöny tiszta gyapjú Lei 750.—

A KÖNYVPIAC ESEMÉNYE! AUGUSZTUS HÓBAN JELENIK MEG Marx: A TŐKE (DAS CAPITAL MAGYAR FORDÍTÁSBAN)...

Komoly és intelligens papirkereskedő-segéd, aki a nyomdai munkák és üzleti-könyvek kalkulációjához is ért...

Legolcsóbb bevásárlási forrás! DEUTSCH K. I. üveg és porcellán nagykereskedés r. t. Oradea-Mare — Nagyvárad...

Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbaldi porcellán, díszmű- és konyhaberendezési cikkekkel.

ABBAZIA ismét teljes üzemben Egész évi idény Világhírű tengeri fürdő FÜRDÉSI ÉVAD: májustól novemberig...

IV. évf. 178. sz. I, hogy ez az ország, egész Európa gaudia, ebben az évadra szorul. Hogy ezt mielőtt gazdasági és hogyan fogja végre-nyltalan. Szükséglet nagyrészt Auszália van his- san jó termései ezt Amerika a „Temps” zsa gabonát tud ex- gazdag termései Ka- nit elsősorban Francia- légitésénél. Közül egyedül Ro- zeiben, hogy számot- t v. Hessen külföldre. delmi megbízottja ki- lában bevetett terüle- bevetett területek. A rakozást felülmul. A aját szükségletet le- n gabonát és más a rászoruló nyugati ocsátani. gondokkal küzdő ál- tárgyalásokat kezdtek Olaszország pedig már nagymennyiségű ga- áplatot a földmivelés- r tanulmányozzák és el is fogják fogadni. ei termésein és az a nta megnyilvánul az mlott valutánk meg- hozzá fog járulni. el vasúti összeköt- meg. Bukarestből tá- gyel sajtóiroda közli, Románia között a vas- s mederben folyik és l szülő hírek tévesek. megtiltotta a bur- nyból jelentik, hogy gonyatérmesre való te- kormány a burgonya k a behozatali rend- tik: Szerdán délelőtt emügyi miniszteriumban tete alatt tanácskozás érvényben lévő beho- ztatásáról tárgyaltak. karestből írják: A köz- gérésére a legfelsőbb t szóda szállításhoz t: szabadda tette. magyar korona el- gyarország és Német- osszabodása miatt pá- pénzügyminiszter ezt a alajdonítja, a magyar Németország ama elj- ban lévő nagy magyar- as idegen valuta, főleg piacra dobta. A „Pester ist megcáfolja és meg- érdekek egyáltalán nem magyar valuta érdekeivel. ég és gyümölcski- ti igazgatósága legutóbb seket léptette életbe: A gyümölcsszállítványokat ok végzik, amelyekhez külön teheradókat kap- kennek a szállítási ille- szállították. Ot-tíz kilo- gokat úgy fogják kezelni, és a lehetőség sze- zálthatók.

PONYVA kölcsönbe is — kapható: TEMESVÁR. Albaia, Timisiora-Fabrik

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lej. Vasárnapon kétféle 2 lej.
Közvetlen apróhirdetés ára 10 lej.

Angolból, franciából, németből oktatók. Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 16. 2270-I

Huszonyole éves, jömegjelenésű zsidótsz-
viselő házasság céljából
megismerkedne oly intel-
ligens, vallásos értelmű
szép urféannyal esetleg
fiatal özvegyvel, kinek vagy
hozománya van, vagy öt
egy jól jövedelmező ál-
landó állásba jutna. Le-
vel két „Fenkölt lélek” jel-
legére a kiadóhivatá-
ba kérek. 2081-I

Hebraische Lehr-
ria mit Zeugnis u. Praxis
sucht. Stelle. Adresse Re-
daction.

Egy kis Singer var-
rógép eladó Felleg-
vári-u 32. Em-l-t.

Egy tall a eladó
Györgyfalvi-u 17. —
Schwarzna.

Vascsigalépcső, ócska
ajtók, ablakok stb. eladók
az Ekszerárugyárnál, —
Timár-utca 12.

Napraforgó- len- és
repeolaj, továbbá első-
rendű lenolajkence jutá-
nyosan beszerezhető Olaj-
gyár, állatvásártér. (3)

Grósz Adolf 882-I
ort. שׂא vendéglője
Nagyvárad, (Zöldfa-u.)
Str. Nicolae Jorga 10

Héber gyorsírás tankönyve
Hasztenografia Halvrit. — Megrendelhető a
Zs. N. Sz. könyvosztályában. — Ára 30 lei

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!
Vásznak, zepírek, kretonok, harisnyák
legelőcsőbb beszerzési forrás
WEISZ ES MOLNÁR 880
női divat, kötött- és rövidaru-üzle ében
Calea Regele Ferdinand (v. Wesselenyi Miklós-utca) 7. 0

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-ter) 23.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és vagon-
forgalom a külföld, valamint a beföld minden irányába és
irányába. — — Fuvardíjvisztételei és felülvizsgálói iroda.

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez
apáratlan hatáson
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kozmetikai és Vagyészeti Gyár
1255 CLUJ — KOLOZSVAR

Kala de Colontale—Fűszer csarnok
TEL. 14-76 En-gross és en-detaille 225-1-1
CLUJ, STR. LONDREI (HÖRSZU-U.) 1

VADÁSZ ÉS TSA
VILAMOSSÁGI ÉS VIZVEZETÉSI BE-
RENDEZÉSEK SZERELÉSI VÁLLALATA
Cluj, Egyetem-utca. — New-York épület.
Telefon-szám: 2-14. 997 Telefon-szám: 211.

Interezozt szobát keres
intelligens fiatalember. —
Cim: Gombos-nyomda —
Minorita-utca.

Ön 2278-1
Bánatban szerez
évtizedes, lenj. ajánl. bej. cég
**SCHATTELES ÜGY-
NÖKSÉG — LUGOS**
Vas-u. 10. Telef. 16
Képviseletek. — Bizomány

EA vérszegénységben, idegbe-
tegségben, az ivarszervek idült
bentalmában szenved, vegye
meg a páralan gyógyhatású —
fürdői célokra használt —
kittinó vasártélti természet-
tes vasúpsót (Eisenmineral-
moor, Moorsalz) kapható minden
mennyiségben a

Rózsa nagydrogeriában
Cluj—Kolozsvar, Piata Unirii 26
(Mátyás kir. tér) 1215

**GOLDSTEIN, WEISZ
ÉS DAVIDOVITS**
1 óra és órakel-
lékek nagyban
ORADEA-MARE,
Ferdinand király-u. 8

Lőrincz Sándor
Automobil vállalat,
javító műhely,
autogén hegesztés
Cluj, C. Reg. Ferdinand 116

CAROL LASSEN

nemzetközi szállítási vállalat
CLUJ, PIATA UNIREI No. 4

Elvállal bármily
szállítást bel és
külföldre. —
Fiókok és kép-
viseleteka kon-
tinens minden
nagyobb váro-
sában — és ki-
kötőjében. —

Gyorsított nagyszállítmányok

Prompt felvilá-
gosítások szál-
lítási és fu-
varszámitási
ügyekben ::

Saját fuvarreklamációs iroda

Kész nyári ruhák, hölgyek és
leánykák részére érkeztek
SIPOS JENO céghez
Főter 17. szám, —

CURORNA ÉS CSOROLÁDÉ RAKTÁR
LUSZTIG és NUSSBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

ÜZLETI KÖNYVEK
rendelésénél a saját érdekében
kérjen ajánlatot Nagyrománia
legrégibb és legmodernebbül fel-
szerelt üzleti-könyv gyárából:
UHRMANN HENRIK — TEMESVÁR
— Erdélyi vezérképviselője: —
SZILÁGYI FERENC CLUJ,
Piata Unirii 21. 000 Telefon-szám 608

METROPOL -ban Cuite-restaurant
és elsőrangú cigány-
zene esténként (1200)

Rizs, bors,
citrom, mazsola, mandula, vanília
nagy mennyiségben kapható
LÉP FIVÉREK CLUJ,
Piata Mih. Vit. (v. Széchenyi-ter) 8
TELEFON 471 TELEFON

„UNIREA“
Societate anonima pentru industria
de bonboane biscuiti etc. si cartonaje
FOST „TÖRÖK“ S. A.
STRADA ANTON PANU No. 6. — CLUJ
FOST KRIZA-U. No. 6. Telefon 7-57
2298-1

Kereskedők figyelmébe!
Cérna nagymennyiségben állandóan rak-
táron (kutyafejű márkagár, 400 yard)
Lundesmann & Weisz Export-Import cég
az ittrai (Olaszország) cérnagyár erdélyi rész-
kizárólagos képviselője és gyári lerakata: 1921
Cluj, Palatul Urania (Radák-utca) oldal)

**Allandó elvámolt Bizományi-
raktára Satumare-n (Szatmáron)**
következő cikkekben:
Legfinomabban cinnezt Martinstahl
kanalak és villák. — Alumínium kana-
lak és villák. — Zsebórák és rász-
tűkrök. — Patent kanalak. — Konyha-
felszerelési tárgyak. — Tehén- és ló-
vakarók
C. R. Kerl & Co. Pottenstein és Platten
vas- és fémáru gyáraknak, melyeknek
FŐKÉPVISELETE Románia területén:
HASENFELD FIA CÉG
SATUMARE-N, (SZATMÁRON),
ahol a megrendelések felvételek, érde-
keltők felvilágosítást nyernek. — Szállítá-
sok minden mennyiségben azonnali posta-
csomagokban vagy vonattal ab Satu-
mare, (Szatmár) elvámolva
SÜRGÖNYCIM: HASENFELD, SATUMARE

Szeszgyárvezető,
kinek 20 évi gyakorlata van és a berlini tan-
folyamot végezte, keres megfelelő állást;
nagyobb gyárban vállalja gyári üzemek ki-
javítását, a jó fizetést garantálja, óvadékkal
rendelkezik, haszonrészese és mellett is vál-
lalná 2—3 gyárnak a vezetését vagy ellenőrzését
Cim: VICTORIA BUTORÁRUHÁZ
Cluj—Kolozsvar, Calea Regele Ferdinand 40 szám

BLUMENFELD ÉS SIMON
RT. CLUJ 1208 Bor, szeszgyárkereske-
dés, likőr- és rumgyár
Ajánlja saját főzésű szilva-, seprűpálinkáját és cognacját, kitűnő
likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fűszereit
Str. Juliu Maniu (v. Szentegyház-u.) 22

„Melissát“ kérien, ha finom!
cukorkát akar!

**CIMKÉK, PLAKATOK, RÉSZVÉ-
NYEKESÉGYETEMI JEGYZETEK**
a legkényesebb ízlésnek
megfelelően készítettnek
BAGA ISTVÁN 2222-1
litografiai műintézetében
Cluj, Str. Iorga (Jókai-u.) 2
A legrégibb clujli grafikai műintézet, kibő-
vitve a legmodernebb gépekkel,
együtt akár hány szinig készít megrendelésre
pontosan, bármely komplikált grafikai munkát

KLEIN ÉS LÁZÁR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarty) 2.
Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld
valamint beföld minden irányából és irányába
Kirendeltég a curtiaci határátlomáson

Cia) (Koloz
Gyászna
Bedjünk fel
ajánról, ölt
künk, amely
bánata, szőj
széket multon
tel lássa a j
a-kilenc sulj
tragikus kettő
dulta fel Jer
vel később ug
lout a nép
tert Zerubábe
negyvenéteze
és Nehemia a
mellől hazasir
az országot és
amiket üszkőn
raszaradt égre
micsoda sirás
el a földön
megrázóan ner
mind, ti mir
van-e olyan az
amellyel az J
rajának napja
dott, a ten
ujra termett, s
erdőkkel, ezer
kes madarakka
náját. O Je
végigfeleges, h
zék rajta. M
icőre, Uram! T
„Hosszu időre
beli fűzfái alatt
szatérünk” —
Tudták, hogy n
lom élt bennük
tértek: kezdtek
A második
sabb. Nem volt
aki sirjon. A to
hangot nem kap
és nem látott ke
hol a kétszer ha
az iszonyat me
égetaródná? Ho
nak csak egy su
valaki, aki har
senki. Csak kese
essés — de ez n
fájdalma, a halá
ösztoné. Reiten
kilenc, amelynek
hasonlott partjai,
ugyanugy mint a
magasló gondolat
néz a vigaszia
miája, aki magár
aki merne sirni a
tani a járókelőte
mondhatatlan faj
sonló, hogy a v
idővel és az Ur
plántálja a földör
hosszu évekre sz
végzet, tragikum
linhalál, fegyverne
apák és gyermeke
pusztulnak méltat
aki megmenekül?
holnap? Lesz e, a
pusztulás iszonya
második tisabóvrb